Yeni Başlayanlar İçin

ARAPÇA'YI SEVDİREN KİTAP

-I-

Doç. Dr. Hüseyin Günday
Doç. Dr. Şener Şahin
Yrd. Doç. Dr. Fadime Kavak

EMİN YAYINLARI

Emin Yayınları: 174

Yeni Başlayanlar İçin
ARAPÇA'YI SEVDİREN KİTAP -1-

Hüseyin Günday
Şener Şahin
Fadime Kavak

2. Baskı Bursa 2017

© Bütün yayın hakları Emin Yayınları'na aittir.

Kapak
Emin ÖZDAMAR

Baskı:
Stüdyo Star Ajans Matbaacılık Ltd. Şti
Nilüfer Ticaret Merkezi 634. Sok. Bursa
Sertifika No: 15366

E M İ N Y A Y I N L A R I
Fethiye Mah., Kırlangıç Sok. No:11/B Nilüfer/BURSA
Tel: (0224) 2422897-8, Fax: (0224) 2412569
www.eminyayinlari.com

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Cataloging-in-Publication Data (CIP)
Yeni Başlayanlar İçin
ARAPÇA'YI SEVDİREN KİTAP -1-
Hüseyin Günday
Şener Şahin
Fadime Kavak
1. Dil 2. Gramer 3. Arapça
ISBN: 978-605-9955-39-3
Sertifika No:21217

ÖNSÖZ

Ülkemizde Arapça öğrenmenin zorluğuna, daha doğrusu imkânsızlığına (!) dair çok şey işitmiş ya da okumuşsunuzdur. Arkadaş muhabbetlerinde, kantin kulislerinde sıkça tekrarlanan o repliği hatırlayın mesela: "Bence dünyanın en zor dili Arapça. Çünkü sadece "**deve**" kelimesinin bile 2500 karşılığı varmış!"

Veya yenilgiyi en baştan kabul eden ve kendi başarısızlığını Arapça'ya fatura etmek isteyen tembel bir öğrencinin o pesimist yorumuna kulak verin: "Arapça öğrenilemez bir dildir. Çünkü en basitinden bu dilde 27 ayrı çoğul kalıbı var!"

Ya da Arapça öğretmeninizin, gözünüzü korkutmak için abartı sosunu biraz fazla kaçırdığı o pedagojik olmayan üslûbu anımsayın: "Çocuklar! Arapça istisnaların dilidir. Her bir kuralın mutlaka bir istisnası vardır. Eğer Arapça söz konusu ise, istisnaların bile istisnaları vardır!"

Ne yazık ki ülkemizdeki bu ve benzeri olumsuz yaklaşımlar, çölün iletişim aracı "Arapça" etrafında bir şehir efsanesinin doğmasına yol açmıştır. İmam hatip nesli bile bu dilin öğrenilemeyeceği noktasında hocasından dersini çoktan almıştır:

Çocuklar, Arapça uçsuz bucaksız bir umman
Sakın ona dalıp yüzmeye kalkmayın, aman!!!

Maalesef ki bu gibi ön yargılar Arapça öğrenmek isteyen adayların zihinlerindeki korku imparatorluğunu besleyen yel değirmenleridir ve işin mahiyetini bilmeyen adaylar için önlerinde yükselen ve aşılamaz görülen psikolojik bir bariyerdir.

İşte elinizdeki bu çalışma, o devâsâ bariyeri güvenle aşmanıza yardımcı olacak bir sırık enstrümanı mesabesindedir. Bu yüzden eserin adında yer alan "**Arapça'yı sevdirme**" iddiası, kitabın yazarlarınca bilinçli olarak tercih edilmiş ve kitap baştan sona bu iddiayı realize etmek üzere titiz bir şekilde tasarlanıp hazırlanmıştır.

ARAPÇA'YI SEVDİREN KİTAP'ı diğerlerinden ayıran 6 özellik

1 Arapça'yı sevdiren kitap'ın konuları, üniteler bazında ele alınıp her bir konu kademe kademe anlatılmıştır. **Bir ünitede hangi konu işlenmekte ise, doğrudan onunla ilgili ve yeterli sayıda örnek cümleye yer verilmiştir**. Örnek cümleler ve alıştırmalar içerisinde de, daha önce gösterilmeyen konulara ait herhangi bir unsur yer almamaktadır.

2 Geçmiş derslerde öğrenilen konularla ilgili cümlelere yer verilmiş; buna karşın daha önce gösterilmeyen konulara ait bilgi veya cümleler kesinlikle kullanılmamıştır. Sözgelimi:

a) En temel şekliyle Mübteda ve Haber konusunun anlatıldığı ünitede fâil, meful, harf-i cer, zarf vb. içeren herhangi bir örneğe rastlanmayacaktır.

b) Şayet konuda, harf-i cerden sonra gelen ismin mecrur olduğu anlatılıyorsa, burada ذَهَبَ مُحَمَّدٌ إِلَى الْمُسْتَشْفَى gibi bir cümleye asla yer verilmemiştir.

c) "Mübteda ve haberinin merfûluk alâmeti dammedir" denilen bir konuda اَلطَّالِبَانِ مُجْتَهِدَانِ veya اَلْمُسْلِمُونَ مُخْلِصُونَ gibi örnekler kullanılmamıştır.

d) Keza sülâsi fiillerin anlatıldığı bir konuda, içerisinde

تَعَلَّمَ ، سَاعَدَ ، اِسْتَقْبَلَ

gibi fiillerin yer aldığı örnekler asla bulunmamaktadır.

Sözün özü, ilgili konuda ne anlatılmışsa, sadece o konuyla ya da daha öncesinde gösterilmiş olan ve öğrencinin zaten bildiği konularla ilgili örneklere yer verilmiştir.

3 Konular anlatılırken sürekli olarak geçmiş ünitelere ve kurallara göndermeler yapılmış, bu sayede ilgili hususların iyice pekiştirilmesi hedeflenmiştir.

4

Kitabın amacı temel bir Arapça bilgisi sağlamak olduğundan, sözcük hazinesi fazla geniş tutulmamıştır. Adayın dikkati, sürekli yeni kelimelere kaydırılmayıp, ilgili konu üzerinde odaklanması amaçlanmıştır. Bununla birlikte **Arapça'da en çok kulanılan, adayın en çok ihtiyaç duyacağı temel bir sözcük kadrosu sürekli olarak tekrarlanmıştır**.

5

Gerek konu anlatımını örnekleyen cümleler, gerekse alıştırma bölümlerindeki cümleler bütünüyle harekelenmiştir. Ayrıca hangi konu anlatılmakta ise, o konuya ilişkin öğe veya kısımlar renkli olarak vurgulanmış, algıda seçicilik oluşturulmaya çalışılmıştır. Adayın teorik bilgisi, görsel uyarıcılar aracılığıyla desteklenmiş, böylece modern öğretim teknikleri arasında yer alan görsel uyarıcı faktör en etkin biçimiyle kullanılmıştır. Bu mantıkla hazırlanan kitap aynı zamanda, **Arapça irap olgusunu renkli olarak vurgulayan ilk eser olma özelliği taşımaktadır**.

6

Ayrıca bu kitaptan maksimum istifade için şu hususların da dikkate alınması gerekir:

- Elinizdeki kitap bir müracaat kitabı (kaynak kitap) değil, bir ders kitabıdır. Konular hep birbirine bağlı ve kademeli olarak ilerlemektedir. **Bu yüzden kitabın konularına en baştan başlanıp sırayla takip edilmelidir**.
- Konuların içinde yer yer notlar düşülmüştür. Bilhassa bu kısımlara özel itina gösterilmelidir.
- Alıştırmalar kesinlikle atlanmamalı, tümü mutlaka çözülerek, tereddüt edilen yerlerde gerekirse üniteye tekrar dönüşler yapılmalıdır.

Ünite

İÇİNDEKİLER

Sayfa

1. Yaygın olarak kullanılan Arapça isimleri tanıyalım 11
2. İsimlerde belirlilik ve belirsizlik: Harf-i tarif (Elif-Lâm), Marife, Nekira 16
3. Müzekker isimler (Eril isimler) 22
4. Müennes isimler (Dişil isimler) 25
5. Tesniye isimler (Müsennâ/İkil isimler) 33
6. Cemi müzekker-sâlim isimler (Kurallı eril çoğul isimler) 39
7. Cemi müennes-sâlim isimler (Kurallı dişil çoğul isimler) 44
8. Cemi teksir = cemi mükesser (Kuralsız çoğul isimler) 50
9. İsim cümlesine giriş: Mübtedanın müfret (tekil) isim oluşu 58
10. Mübtedanın tesniye (ikil) isim oluşu 65
11. Mübtedanın müzekker akıllı çoğul (cemi) isim oluşu 72
12. Mübtedanın akılsız çoğul (gayri âkil cemi) isim oluşu 80
13. İsim tamlaması (izâfet terkibi): Muzâf ve muzâfun ileyh 87
14. Muzâf öğesinin tesniye ve cemi müzekker sâlim isim oluşu..... 97
15. Mübtedânın müfred, cemi teksir, cemi müennes sâlim muzâf olarak gelişi..... 108
16. Mübtedânın tesniye ve cemi müzekker sâlim muzâf olarak gelişi 119
17. Sıfat tamlaması (sıfat terkibi): Sıfat ve mevsuf 125
18. Mübtedanın sıfatlı kullanımı 137
19. Akılsız-çoğul mübtedanın sıfatlı kullanımı 146
20. Mübtedanın zamir oluşu 152
21. Mübtedanın alem (özel isim) oluşu 164
22. Mübtedanın ism-i işâret oluşu 172
23. Haberin müfred, cemi-teksir ve cemi-müennes muzâf olarak gelişi 182

Sayfa

24. Haberin tesniye ve cemi-müzekker sâlim muzâf olarak gelişi 189
25. Haberin sıfatlı kullanımı 195
26. Semâî müennes: Mübtedanın semâî müennes isim oluşu 202
27. Sülâsî mâzi ve muzâri fiiller (üç harfli fiiller) 208
28. Sülâsî mâzi fiil çekimi (üç harfli fiillerin geçmiş zaman çekimi) 216
29. Sülâsî muzâri fiil çekimi (üç harfli fiillerin şimdiki ve geniş zaman çekimi)... 223
30. Fâil: Müfred-müzekker ve müfred-müennes fâil 229
31. Fâil: Cemi teksir ve cemi müennes fâil 236
32. Fâil: Tesniye müzekker ve tesniye müennes fâil 242
33. Fâil: Cemi-müzekker sâlim fâil 247
34. Fâilin müfred, cemi-teksir ve cemi-müennes muzâf olarak gelişi 251
35. Fâilin tesniye ve cemi-müzekker salim muzâf olarak gelişi 257
36. Fâilin sıfatlı kullanımı 262
37. Mâzi fiillerdeki fâil zamirleri (Merfû muttasıl zamirler) 269
38. Muzâri fiillerdeki fâil zamirleri (Merfû muttasıl zamirler) 275
39. Mefûlün-bih: Müfred ve cemi teksir meful 280
40. Mefûlün-bih: Tesniye meful 287
41. Mefûlün-bih: Cemi-müzekker sâlim meful 292
42. Mefûlün-bih: Cemi-müennes sâlim meful 296
43. Mefûlün-bih öğesinin muzâf olarak gelişi 300
44. Mefûlün-bihin sıfatlı kullanımı 308
45. Fiillere birleşen mefûlün bih zamirleri (Mansup muttasıl zamirler) 317
46. Harf-i cerler ve mecrur isim 328
47. Harf-i cerli fiiller 337

Sayfa

48. Tesniye ve cemi-müzekker sâlim isimlerin mecrurluğu 343
59. İyelik zamirleri (Mecrur muttasıl zamirler) 348
50. Esmâ-i hamse (Beş isim) 361
51. İsm-i işâretlerin sıfatlı kullanımı (Müşârun ileyh) 371
52. Maksûr isimler 381
53. Geçmiş zamanda olumsuzluk 389
54. Şimdiki ve geniş zamanda olumsuzluk 395
55. Gelecek zaman, gelecek zamanda olumsuzluk 400
56. Zaman ve mekân zarfları 408
57. Mankus isimler 414
58. Soru edatları 422
59. Emr-i hâzır (Emir kipi = Buyruk kipi) 435
60. Nehy-i hâzır (Olumsuz emir kipi = Yasaklama kipi) 443
61. Kâne ve benzerleri (Nâkıs fiiller) 451
62. 1-10 arası sayılar 463
63. İnne ve benzerleri (Nevâsih) 472

- OKUMA PARÇALARI 484
- GRAMER TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ 500
- ALFABETİK KONU FİHRİSTİ 507

ÜNİTE 1

YAYGIN OLARAK KULLANILAN ARAPÇA İSİMLERİ TANIYALIM

Bu ilk dersimizde Arapça'da çok yaygın olarak kullanılan ve büyük bir kısmı Türkçemize de geçmiş bulunan bazı isimleri tanımaya çalışacağız. Ancak şimdilik, burada öğreteceğimiz isimlerin sadece telaffuz ve anlamları üzerinde durulacak, sözcüklerin son harfleri üzerindeki harekelere (irap durumuna) ise dikkat çekilmeyecektir.

ARAPÇA TEMEL SÖZCÜK HAZİNESİ 1

anlamı	okunuşu	sözcük	anlamı	okunuşu	sözcük
İSİM	*ism*	اِسْم	İNSAN	*insên*	إِنْسَان
KİTAP	*kitêb*	كِتَاب	TARİH	*têrîh*	تَارِيخ
DEFTER	*defter*	دَفْتَر	CÂİZ	*cêiz*	جَائِز
KALEM	*kalem*	قَلَم	HAFİF	*hafîf*	خَفِيف
CAMİ	*mescid*	مَسْجِد	FİNCAN	*fincên*	فِنْجَان
ÖĞRENCİ	*tâlib*	طَالِب	ÇÖL	*sahrâ*	صَحْرَاء
DERS	*ders*	دَرْس	AĞRI	*elem*	أَلَم
ÇOCUK	*veled*	وَلَد	RESSAM	*rassêm*	رَسَّام
DOKTOR	*tabîb*	طَبِيب	ÇEVİRMEN	*mütercim*	مُتَرْجِم

anlamı	okunuşu	sözcük	anlamı	okunuşu	sözcük
MENDİL	*mindîl*	مِنْدِيل	SAVURGAN	*müsrif*	مُسْرِف
KAFES	*kafes*	قَفَص	ÖNEMLİ	*mühim*	مُهِمّ
KALP	*kalb*	قَلْب	MÜMİN	*mü'min*	مُؤْمِن
SINAV	*imtihân*	اِمْتِحَان	MÜSLÜMAN	*müslim*	مُسْلِم
BİLİMADAMI	*âlim*	عَالِم	ŞAİR	*şâir*	شَاعِر
PORTAKAL	*burtukâl*	بُرْتُقَال	GÖÇMEN	*muhêcir*	مُهَاجِر
BAKKAL	*bakkâl*	بَقَّال	MÜNAFIK	*münêfık*	مُنَافِق
YER	*mekên*	مَكَان	ÜNLÜ	*meşhûr*	مَشْهُور
KİŞİ, ŞAHIS	*şahs*	شَخْص	SEYİRCİ	*müşêhid*	مُشَاهِد
NEHİR	*nehr*	نَهْر	MEŞGUL	*meşğûl*	مَشْغُول
HAYVAN	*hayevên*	حَيَوَان	HOCA	*muallim*	مُعَلِّم
HARF	*harf*	حَرْف	MÜDÜR	*müdîr*	مُدِير
İLAÇ	*devâ*	دَوَاء	VAKİT	*vakt*	وَقْت
LİMON	*leymûn*	لَيْمُون	HOCA	*müderris*	مُدَرِّس
ŞİİR	*şi'r*	شِعْر	MÜHENDİS	*mühendis*	مُهَنْدِس

NOT: Arapça bazı isimlerin sonlarında **Yuvarlak Te** adını verdiğimiz bir harf bulunmaktadır. ة ve ـة şeklinde iki farklı görünümü bulunan bu harfin özel durumlarına ilişkin bazı bilgiler ileriki derslerde yeri geldikçe verilecektir. Ancak biz bu ilk dersimizde, sonunda bu harfin yer aldığı isimlerin okunuş biçiminden söz etmek istiyoruz. Şöyle ki, sonlarında **Yuvarlak Te** harfi yer alan isimler okunurken sonlarındaki Te harfi -durulduğunda- belli belirsiz bir **h** harfi şeklinde telaffuz edilir. Aşağıdaki örnekleri dikkatle inceleyiniz.

ARAPÇA TEMEL SÖZCÜK HAZİNESİ 3

anlamı	okunuşu	sözcük	anlamı	okunuşu	sözcük
YIL	*seneh*	سَنَة	YAŞAM	*hayêh*	حَيَاة
ZEKÂT	*zekêh*	زَكَاة	AİLE	*âileh*	عَائِلَة
CÜMLE	*cümleh*	جُمْلَة	HEDİYE	*hediyyeh*	هَدِيَّة
HUTBE	*hutbeh*	خُطْبَةٌ	ZİYARET	*ziyêrah*	زِيَارَة
HİKÂYE	*hikâyeh*	حِكَايَة	TİCARET	*ticêrah*	تِجَارَة
DEVLET	*devleh*	دَوْلَة	HALI	*seccêdeh*	سَجَّادَة
NİMET	*ni'meh*	نِعْمَة	ÖYKÜ	*kıssah*	قِصَّة
SONUÇ	*netîceh*	نَتِيجَة	ANNE	*vêlideh*	وَالِدَة
FAYDA	*fêideh*	فَائِدَة	KALE	*Kal'ah*	قَلْعَة
ÜCRET	*ücrah*	أُجْرَة	KAHVE	*kahveh*	قَهْوَة
MAHKEME	*mahkemeh*	مَحْكَمَة	DAKİKA	*dakîkah*	دَقِيقَة

ARAPÇA TEMEL SÖZCÜK HAZİNESİ 4

anlamı	okunuşu	sözcük	anlamı	okunuşu	sözcük
OKUL	medraseh	مَدْرَسَة	SÖZCÜK	kelimeh	كَلِمَة
DİL	lüğah	لُغَة	HANIM	zevceh	زَوْجَة
MEKTUP	risêleh	رِسَالَة	TABELA	levhah	لَوْحَة
TOP	kürah	كُرَة	KAS	adaleh	عَضَلَة
İNEK	bakarah	بَقَرَة	PROBLEM	müşkileh	مُشْكِلَة
SÂLİHA	sâlihah	صَالِحَة	ALAN	sêhah	سَاحَة
FAKÜLTE	külliyeh	كُلِّيَّة	ODA	hucrah	حُجْرَة
ÜNİVERSİTE	cêmiah	جَامِعَة	MÜDİRE	müdîrah	مُدِيرَة
TARLA	mezraah	مَزْرَعَة	KÂBE	ka'beh	كَعْبَة
AĞ	şebekeh	شَبَكَة	HARİTA	harîtah	خَرِيطَة
ŞEHİR	medîneh	مَدِينَة	SAAT	sêah	سَاعَة
SOFRA	mêideh	مَائِدَة	DERGİ	mecelleh	مَجَلَّة
YÖNETİM	idêrah	إِدَارَة	MATBAA	matbaah	مَطْبَعَة
SÛRE	sûrah	سُورَة	İRÂDE	irâdeh	إِرَادَة
ŞİRKET	şerikeh	شَرِكَة	ADALET	adêleh	عَدَالَة

ALIŞTIRMA: *Aşağıdaki Arapça isimlerin okunuşlarını ve anlamlarını karşılarındaki boşluklara yazınız.*

anlamı	okunuşu	sözcük	anlamı	okunuşu	sözcük
.....	.....	مُهِمّ	.....	.....	فِيل
.....	.....	سَمَاء	.....	.....	ظَرْف
.....	.....	جُمْلَة	.....	.....	هَدِيَّة
.....	.....	زَيْتُون	.....	.....	زِيَارَة
.....	.....	حِكَايَة	.....	.....	وَقْت
.....	.....	دَوْلَة	.....	.....	سَجَّادَة

ALIŞTIRMA: *Aşağıda Türkçeleri verilen isimlerin Arapçalarını ve okunuşlarını karşılarına yazınız.*

anlamı	okunuşu	sözcük	anlamı	okunuşu	sözcük
MÜDÜR	.....	.....	CÜMLE	.....	.....
ÖĞRENCİ	.....	.....	KELİME	.....	.....
ÜNLÜ	.....	.....	MATBAA	.....	.....
OKUL	.....	.....	DEVLET	.....	.....
PROBLEM	.....	.....	HİKÂYE	.....	.....
DİL	.....	.....	ÖĞRETMEN	.....	.....

ÜNİTE 2

İSİMLERDE BELİRLİLİK VE BELİRSİZLİK: HARF-İ TARİF (ELİF-LÂM), MARİFE, NEKİRA

Harf-i tarif: Arapça'da isim soylu sözcüklerin baş kısmına gelebilen ve Elif-Lâm harflerinin birleşmesinden oluşan ال şeklindeki bir takıdır. Bu takının görevi, başında bulunduğu isme belirlilik kazandırarak anlamca onu etkilemektir. Arapça'da **nekira** ve **marife** kavramları doğrudan bu takı ile ilgilidir.

Nekira: Baş kısmında, harf-i tarif adını verdiğimiz (ال) takısı bulunmayan isimler Arapça'da nekira (belirsiz) olarak tanımlanır. Nekira bir sözcüğün en tipik alâmeti son harfin üzerinde yer alan tenvin (iki üstün, iki esre ve iki ötre) işâretleridir. Nekira yani tenvinli bir isim Türkçe'ye çevrilirken, anlamındaki belirsizlik genelde "**bir**" sözcüğü ile ifade edilir:

"***Bir*** *adam geldi*", "***Bir*** *kitap okudum*" cümlelerindeki gibi.

Bir kitap	كِتَابٍ	كِتَابًا	كِتَابٌ
Bir ekmek	خُبْزٍ	خُبْزًا	خُبْزٌ

Nekira bir isim iki üstünlü ise (Yuvarlak Te'li isimler hariç) mutlaka sonuna Elif konulur:

كِتَابًا ، خُبْزًا

Marife: Baş kısmında, harf-i tarif adını verdiğimiz (ال) takısı bulunan isimler marife (belirli)'dir. **Marife bir sözcüğün en belirgin işâreti son harfinin üzerinde asla tenvin bulunmamasıdır.** Dolayısıyla "**Adam** geldi.", "**Kitabı** okudum." cümlelerindeki **Adam** ve **Kitap** sözcükleri marife yani ال'lı olarak yazılırlar.

Kitap	اَلْكِتَابِ	اَلْكِتَابَ	اَلْكِتَابُ
Ekmek	اَلْخُبْزِ	اَلْخُبْزَ	اَلْخُبْزُ

NOT: Kelime sonlarındaki hareke değişikliğinin sebepleri üzerinde ileride durulacaktır.

NOT (1): Arapça'da isimleri belirli yapmak üzere kelime başlarına getirilen "*El-*" (ال) takısı, **KAMERÎ HARFLER** adını verdiğimiz

أ ، ب ، ج ، ح ، خ ، ع ، غ ، ف ، ق ، ك ، م ، ه ، و ، ي

harflerinden birinin başında bulunursa, harf-i tarifte bulunan **LÂM** harfi mutlaka cezimli olarak okunur ve yazılır. Örnekler:

اَلْأَسَدُ	اَلْبَيْتُ	اَلْجَمَلُ	اَلْحَقُّ	اَلْخَيْرُ	اَلْعَيْنُ	اَلْغُرَابُ
el-esedü	**el**-beytü	**el**-cemelü	**el**-hakku	**el**-hayru	**el**-aynü	**el**-ğurâbü
aslan	ev	deve	hak	iyilik	göz	karga

اَلْفِكْرُ	اَلْقَمَرُ	اَلْكِتَابُ	اَلْمَكْتَبُ	اَلْهَاتِفُ	اَلْوَرْدُ	اَلْيَدُ
el-fikru	**el**-kameru	**el**-kitâbü	**el**-mektebü	**el**-hâtifü	**el**-verdü	**el**-yedü
düşünce	Ay	kitap	masa	telefon	gül	el

UYARI! Başında harf-i tarif olan isimlerin son harekesinin asla tenvin olamayacağını, bu sözcüklerin sonunda -cümle içindeki durumlarına göre- ötre, üstün ya da esre bulunabileceğini yeniden hatırlayalım.

NOT (2): "*el-*" (ال) takısı, **ŞEMSÎ HARFLER** adını verdiğimiz

ت ، ث ، د ، ذ ، ر ، ز ، س ، ش ، ص ، ض ، ط ، ظ ، ل ، ن

harflerinden birinin başında bulunursa, **LÂM** (ل) okunmadan doğrudan kelimenin ilk harfi olan ***şemsî*** harfe geçilir. Şemsî harfin üzerine de bir şedde işâreti konulur. Örnekler:

اَلتَّمْرُ	اَلثَّلْجُ	اَلدَّارُ	اَلذَّهَبُ	اَلرَّجُلُ	اَلزَّيْتُ	اَلسَّمَاءُ
et-temru	**es**-selcü	**ed**-dâru	**ez**-zehebü	**er**-racülü	**ez**-zeytü	**es**-semâü
hurma	kar	ev	altın	adam	yağ	gökyüzü

اَلشَّجَرُ	اَلصَّوْتُ	اَلضَّيْفُ	اَلطَّالِبُ	اَلظَّرْفُ	اَللِّسَانُ	اَلنُّورُ
eş-şeceru	**es**-savtü	**ed**-dayfu	**et**-tâlibü	**ez**-zarfü	**el**-lisânü	**en**-nûru
ağaç	ses	misafir	öğrenci	zarf	dil	ışık

KAMERÎ HARFLERLE BAŞLAYAN İSİMLERİ ÖRNEKTEKİ GİBİ YAZINIZ!

BELİRLİ (MARİFE) BİÇİM			BELİRSİZ (NEKİRA) BİÇİM			YALIN HÂL
kesralı	fethalı	dammeli	kesralı	fethalı	dammeli	
اَلْقَلَمِ	اَلْقَلَمَ	اَلْقَلَمُ	قَلَمٍ	قَلَمًا	قَلَمٌ	قَلَم
.....	.....	.....	.....	.....	.....	أَب
.....	.....	.....	.....	.....	.....	غُرْفَة
.....	.....	.....	.....	.....	.....	خُبْز
.....	.....	.....	.....	.....	.....	مُدِير
.....	.....	.....	.....	.....	.....	قِطَار
.....	.....	.....	.....	.....	.....	مَسْجِد
.....	.....	.....	.....	.....	.....	عَمَل
.....	.....	.....	.....	.....	.....	حَقْل
.....	.....	.....	.....	.....	.....	وَلَد
.....	.....	.....	.....	.....	.....	كَلْب
.....	.....	.....	.....	.....	.....	قَلْب
.....	.....	.....	.....	.....	.....	خَال
.....	.....	.....	.....	.....	.....	يَمِين

ŞEMSÎ HARFLERLE BAŞLAYAN İSİMLERİ ÖRNEKTEKİ GİBİ YAZINIZ!

BELİRLİ (MARİFE) BİÇİM			BELİRSİZ (NEKİRA) BİÇİM			YALIN HÂL
kesralı	fethalı	dammeli	kesralı	fethalı	dammeli	
اَلثَّلَّاجَةِ	اَلثَّلَّاجَةَ	اَلثَّلَّاجَةُ	ثَلَّاجَةٍ	ثَلَّاجَةً	ثَلَّاجَةٌ	ثَلَّاجَة
.....	.....	.....	.....	.....	.....	طَبِيب
.....	.....	.....	.....	.....	.....	سَرِير
.....	.....	.....	.....	.....	.....	رَسُول
.....	.....	.....	.....	.....	.....	صَدِيق
.....	.....	.....	.....	.....	.....	دَرْس
.....	.....	.....	.....	.....	.....	ظَفَر
.....	.....	.....	.....	.....	.....	ضَرَر
.....	.....	.....	.....	.....	.....	شَهْر
.....	.....	.....	.....	.....	.....	ذَنْب
.....	.....	.....	.....	.....	.....	تُفَّاح
.....	.....	.....	.....	.....	.....	نَهْر
.....	.....	.....	.....	.....	.....	لَحْم
.....	.....	.....	.....	.....	.....	زَوْجَة

Verilen bilgiler ışığında, nekira isimlerin altına bir; marife isimlerin altına iki çizgi koyup son harflerini de damme yapınız.

دَفْتَـرٌ، اَلْجَبَلُ ، اَلْأَنْف ، مِفْتَاح ، اَلْكَرِيم ، فَلَّاحَة ، أَسِير، اَلْحَمْد

اَلرَّاكِب ، قَرِيب ، اَلْمَرِيض ، سَلِيمَة ، اَلظَّاهِر ، أَلَم، سَهْلَة ،حَارّ

اَلْحَسَنَـة ، غَرِيب ، اَلْخَالَة ، اَلْمُنَافِـق ، تِجَارَة ، سَمَاء ، اَلْعَزِيز

جَمِيلَة ، اَلْبَارِد ، قِطَّة ، طَوِيلَة ، جَنَّة ، اَلرَّأْس ، حَافِلَة ، اَللُّغَة

Aşağıda verilen nekira isimleri marife; marife isimleri de nekiraa yaparak altlarında bırakılan boşluklara örnekteki gibi yazınız..

اَلْحَسَنَـةُ	زَيْتُونٌ	اَلْقَصَّابُ	بَـابٌ	اَلْجُمْلَةُ	نَـارٌ
حَسَنَـةٌ	.....	.....	.....	.....	.....
ضَعِيفٌ	خِيَارٌ	اَلرَّسْمُ	كَلِمَةٌ	اَلشَّابُّ	نَبِيٌّ
.....	.....	.....	.....	.....	.....
فِتْنَةٌ	سَيَّارَةٌ	اَلطَّائِرَةُ	أُسْرَةٌ	اَلْبَيْضَةُ	اَلصَّلَاةُ
.....	.....	.....	.....	.....	.....
قِبْلَةٌ	اَلْمَدِينَةُ	وَزِيرٌ	حَقِيبَةٌ	اَلْحَدِيقَةُ	دَارٌ
.....	.....	.....	.....	.....	.....

Kesra harekesi normalde harfin altına yazılırken, şedde ile kullanıldığında harfin altına yazılabileceği gibi doğrudan şeddenin altına da yazılabilir. Örnekleri inceleyiniz:

مُدَرِّسٌ = مُدَرِسٌ ؛ اَللِّسَانُ = اَلِلِّسَانُ

NOT: Arapça'da **Lâm** harfi ile biten isimlerin sonuna çift fetha (iki üstün) konulacağı zaman, bu **Lâm** harfi **Elif**'le birleştirilerek **Lâm-Elif** şeklinde yazılır. Aşağıdaki örneği bu açıdan inceleyiniz:

رَجُلًا ← ـًا + رَجُل

Aşağıda çift dammeli (iki ötreli) olarak verilen ve sonu LÂM harfi ile biten isimlerin iki üstünlü biçimlerini karşılarına yazınız.

Fethalı	Anlamı	Dammeli	Fethalı	Anlamı	Dammeli
.....	bal	عَسَلٌ	عَمَلًا	iş	عَمَلٌ
.....	eylem, iş	فِعْلٌ	.....	ecel	أَجَلٌ
.....	adalet	عَدْلٌ	.....	bedel	بَدَلٌ
.....	para, mal	مَالٌ	.....	durum	حَالٌ
.....	ayakkabı	نَعْلٌ	.....	söz	قَوْلٌ
.....	tembellik	كَسَلٌ	.....	soru	سُؤَالٌ
.....	mücadele	جَدَلٌ	.....	arzu, emel	أَمَلٌ

NOT: İlk harfi Hemze olan isimlerin başına **harf-i tarif** geldiği zaman da, bu **Hemze** harfi, harf-i tarifin **Lâmı** ile birleşerek **Lâm-Elif** şeklinde yazılır. Aşağıdaki örneği bu açıdan inceleyiniz:

اِبْنٌ ← اَلْ + اِبْنٌ ← اَلْاِبْنُ

إِنْسَانٌ ← اَلْ + إِنْسَانٌ ← اَلْإِنْسَانُ

ÜNİTE 3

MÜZEKKER İSİMLER (ERİL İSİMLER)

Arap dilinde istisnasız bütün isimler cinsiyet bakımından iki ana kategoriden birine dâhil edilir:

Müzekker (eril) isimler — ***Müennes (dişil) isimler***

MÜZEKKER (ERİL) İSİMLER: Bu kategoriye giren isimlerin, kelime ve kavramların en genel ve belirgin özelliği, sonlarında **Yuvarlak Te** harfinin [ـة ، ة] bulunmamasıdır:

قَلَمٌ ، كِتَابٌ ، دَفْتَرٌ ، مَكْتَبٌ ، بَيْتٌ gibi.

Kalem, Kitap, Defter, Masa, Ev

- Bir ismin müzekker (eril) mi yoksa müennes (dişil) mi olduğunu bilmek cümle kuruluşlarında hayati önem arz eder. Zira Arapça'da bir cümlenin yüklemi, özne olan ismin cinsiyetine uygun olarak müzekker veya müennes getirilmek zorundadır. Bu konu ileriki derslerde ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır. Ancak ***bu dersimizde bize düşen şey, bir kelimenin şekline bakarak onun müzekker mi yoksa müennes mi olduğuna karar verebilmeyi öğrenmektir***.
- ***Arapça'da insan, hayvan ve sıfatların aynı zamanda hem müzekkeri hem müennesi söz konusu iken, diğer nesne ve kavramlar sadece ya müzekker ya da müennestir***. Bunlar zaman içerisinde ezberlenmek zorundadır. Çünkü daha önce de ifade ettiğimiz gibi, cümle kuruluşlarında bu kelimelerin cinsiyetini muhakkak surette dikkate almak zorundayız.

NEKİRA MÜZEKKER İSİMLERE AİT SÖZCÜK HAZİNESİ

كَرِيمٌ	KERİM	مُسْرِفٌ	SAVURGAN
صَالِحٌ	SALİH	مُوَظَّفٌ	MEMUR
مُحَمَّدٌ	MUHAMMED	مُهَاجِرٌ	GÖÇMEN
مُؤْمِنٌ	MÜMİN	قَرَوِيٌّ	KÖYLÜ
مُسْلِمٌ	MÜSLÜMAN	لَاعِبٌ	OYUNCU
مُجَاهِدٌ	MÜCAHİT	مُتَرْجِمٌ	ÇEVİRMEN
كَافِرٌ	KÂFİR	مُزَارِعٌ	ÇİFTÇİ
مُنَافِقٌ	MÜNAFIK	فَاهِمٌ	ANLAYAN
مُشْرِكٌ	MÜŞRİK	فَنَّانٌ	SANATÇI
مُشَاهِدٌ	İZLEYİCİ	مُسَاعِدٌ	YARDIMCI
مَشْغُولٌ	MEŞGUL	مُهَنْدِسٌ	MÜHENDİS
مُعَلِّمٌ	ÖĞRETMEN	مُسْتَمِعٌ	DİNLEYİCİ
مُدِيرٌ	MÜDÜR	نَاجِحٌ	BAŞARILI
مُفَكِّرٌ	DÜŞÜNÜR	مَشْهُورٌ	ÜNLÜ
نَشِيطٌ	GAYRETLİ	نَائِمٌ	UYUYAN
حَاكِمٌ	YÖNETİCİ	مُشْتَرِكٌ	KATILAN
بَائِعٌ	SATICI	مُؤَلِّفٌ	YAZAR
مُسَافِرٌ	YOLCU	خَالٌ	DAYI

MARİFE MÜZEKKER İSİMLERE AİT SÖZCÜK HAZİNESİ

اَلْفَلَّاحُ	ÇİFTÇİ	اَلْوَالِدُ	BABA
اَلْبَاحِثُ	ARAŞTIRMACI	اَلْأَخُ	ERKEK KARDEŞ
اَلشِّتَاءُ	KIŞ	اَلصَّدِيقُ	ARKADAŞ
اَلْمَاءُ	SU	اَلرَّجُلُ	ADAM
اَلتَّاجِرُ	TÜCCAR	اَلطِّفْلُ	ÇOCUK
اَلْمُدَرِّسُ	ÖĞRETMEN	اَلطَّبِيبُ	DOKTOR
اَلْحَلِيبُ	SÜT	اَلْمَنْزِلُ	EV
اَلزَّيْتُونُ	ZEYTİN	اَلسُّكَّرُ	ŞEKER
اَلطَّيَّارُ	PİLOT	اَلْخُبْزُ	EKMEK
اَلْمَسْجِدُ	CAMİ	اَلدِّيكُ	HOROZ
اَلطَّبَّاخُ	AŞÇI	اَلْكَلْبُ	KÖPEK
اَلضَّيْفُ	KONUK	اَلْأَسَدُ	ARSLAN
اَلطَّمَاطِمُ	DOMATES	اَلسَّمَكُ	BALIK
اَلرَّبِيعُ	İLKBAHAR	اَلنَّجْمُ	YILDIZ
اَلْبَابُ	KAPI	اَلْجُبْنُ	PEYNİR
اَلدَّفْتَرُ	DEFTER	اَلثَّوْبُ	ELBİSE
اَلشَّاكِرُ	ŞÜKREDEN	اَلْمَطْبَخُ	MUTFAK
اَلْمُتْعَبُ	YORGUN	اَلْخَرِيفُ	SONBAHAR
اَلْحِجَابُ	BAŞ ÖRTÜSÜ	اَلصَّيْفُ	YAZ

ÜNİTE 4

MÜENNES İSİMLER (DİŞİL İSİMLER)

MÜENNES (DİŞİL) İSİMLER: Sonlarında **Yuvarlak Te** harfinin bulunduğu isimler **müennes** yani dişildir. Sözü edilen **Te** harfi;

- kendisinden sonrasına birleşen bir harften sonra [ـة] biçiminde;
- kendisinden sonrasına birleşmeyen bir harften sonra geldiğinde ise [ة] biçiminde tek başına yazılır. Örnekler:

Bir bahçe	جَنَّـةٌ	Bir âlet	أَدَاةٌ
Bir hizmet	خِدْمَـةٌ	Bir gül	وَرْدَةٌ
Bir şemsiye	مِظَلَّـةٌ	Bir kask	خُوذَةٌ
Bir dergi	مَجَلَّـةٌ	Bir ağaç	شَجَرَةٌ
Bir çanta	حَقِيبَـةٌ	Bir onur	عِزَّةٌ
Bir devlet	دَوْلَـةٌ	Bir güç	قُوَّةٌ

MÜZEKKER VE MÜENNES İSİMLERLE İLGİLİ BİLİNMESİ GEREKEN ÖNEMLİ HUSUSLAR

1 İnsan ve hayvan türlerinin -erkek ve dişi- her iki cinsiyeti bulunduğundan bu kelimelerin müenneslerini müzekkerlerinin sonuna yuvarlak bir Te [ة ، ـة] koymak suretiyle elde ederiz.

Anne	وَالِدَةٌ	وَالِدٌ	Baba
Kız evlat	اِبْنَةٌ	اِبْنٌ	Erkek evlat
Nine	جَدَّةٌ	جَدٌّ	Dede
Hala	عَمَّةٌ	عَمٌّ	Amca
Teyze	خَالَةٌ	خَالٌ	Dayı
Kadın komşu	جَارَةٌ	جَارٌ	Erkek komşu
Kız çocuk	طِفْلَةٌ	طِفْلٌ	Erkek çocuk
Dişi kedi	قِطَّةٌ	قِطٌّ	Erkek kedi
Dişi köpek	كَلْبَةٌ	كَلْبٌ	Erkek köpek